

**Урманець Н. М.**

група АМ–42 (Тернопільський національний  
педагогічний університет імені Володимира Гнатюка)  
*Науковий керівник – канд. пед. наук, викладач Нацюк М. Б.*

## **ФОРМУВАННЯ ЛІНГВОСОЦІОКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ НА ОСНОВІ МУЛЬТИПЛІКАЦІЙНОГО ФІЛЬМУ**

Лінгвосоціокультурна компетентність передбачає готовність мовця до якісного спілкування із представником іншої культури. Саме тому іноземна мова має викладатись у призмі лінгвосоціокультурного методу, який забезпечуватиме учнів необхідними знаннями, вміннями, усвідомленістю.

Однією з умов формування лінгвосоціокультурної компетентності є використання вчителем іноземної мови навчально-пізнавальних матеріалів, які сприяють залученню школярів до культурних цінностей, оскільки містять соціокультурний і культурознавчий аспекти іноземної мови, яка вивчається.

Ю. І. Трикашна визначає роль автентичного художнього фільму у пізнанні іншої країни та її народу як таку, що важко переоцінити. «Кожну країну та її жителів ми ідентифікуємо за особливостями географічного розташування, клімату, рисами національного характеру, мовою, ознайомлюємося з цінностями іншої нації, її уявленнями про світ, інтересами, менталітетом, тобто всім тим, що можна назвати поняттям культури» [2, с. 53].

Ефективним засобом розвитку лінгвосоціокультурної компетентності в учнів як молодшої, так і старшої чи середньої школи ми вважаємо мультиплікацію – один із найбільш популярних медіапродуктів. Мультфільми відносять до зорово-слухових засобів навчання, а відтак учні отримають нагоду одночасно сприймати навчальний матеріал двома органами чуття, які мають надзвичайно важливе значення для раціонального впливу на аналізатори школярів.

Комунікація між героями на екрані відбувається в визначеному культурному та соціальному контексті. Автентичний мультфільм дає можливість учням «почути» мову у контексті, «побачити» традиції, типові елементи одягу та засоби невербальної комунікації: міміку, жести, інтонацію; загалом – розпізнати культурні особливості, які існують у конкретному мовному середовищі та пов'язати урок із реальним світом. Очевидно, що для розуміння контексту учні повинні розвивати та застосовувати лінгвосоціокультурну компетентність.

Нами було розроблено комплекс вправ по одному епізоду (1 сезон, Епізод 12, "Summerween) американського анімаційного телевізійного серіалу «Таємниці Гравіті Фолз» (англ. Gravity Falls), автором ідеї якого є Алекс Гірш. Мультсеріал створений студією «Disney Television Animation».

Особливістю серіалу є загадки та шифри, які намагаються розгадати головні герої – близнюки Діппер і Мейбл Пайнс, яких батьки відправили на літні канікули в містечко Гравіті Фолз в Орегоні до двоюрідного дядька Стенфорда. Кожен епізод розповідає про пригоди підлітків (Діппер та Мейбл є дванадцятирічними), розслідування дивних випадків, які відбуваються у Гравіті Фолз. Безумовно, цей мультсеріал є цікавим для учнів середньої школи так як головні герої є їх однолітками.

Метою розроблених нами вправ, спрямованих на поглиблення знань соціолінгвістичного, соціокультурного та соціального характеру, є формування лінгвосоціокультурної компетентності учнів восьмого класу середньої школи.

### **Вправа 1.**

**Мета:** сформувати соціокультурні знання про особливості святкування Хеловіну (одяг, їжа, традиції); парна робота.

**Інструкція:** *You must have heard about Halloween. What do you know about it? How do people celebrate it in the USA and in Ukraine? Do you celebrate this holiday? What associations appear in your mind when you think about Halloween?*

A. *Discuss these questions in pairs.*

B. *Now your task is to write words, which you associate with this holiday, to each letter of the word HALLOWEEN. e.g. H – horror; A – autumn.*

Вправа 2.

**Мета:** сфокусувати увагу учнів на ключових моментах епізоду; індивідуальна та фронтальна робота.

**Інструкція:** *While you are watching the episode of the cartoon Gravity Falls “Summerween”, match the pictures to their numbers according to the order they appear on the screen.*



1



2



3



4



5



6



7



8

Звершується виконання вправи фронтальною перевіркою порядку номерів зображень і коротким обговоренням епізодів.

**Вправа 2.**

**Мета:** сформувати соціолінгвістичні навички, ознайомити з національно-маркованою лексику, розвивати вміння аудіювання; індивідуальна і фронтальна робота.

**Інструкція:** *You are going to watch a short abstract from the cartoon (from 4 minute 48 second to 6 minute). While watching fill in the gaps.*

**Mabel** What the hey-hey bro-bro, where's your (1)\_\_\_\_\_?

**Dipper** Look, I can't go trick-or-treating. I'm... uh, *really sick. (Fake coughs)* Must have been that bad (2)\_\_\_\_\_. *(Falls on floor)* Go on without me.

**Mabel** Fight through it, man! Where's your Summerween spirit?

**Trickster** Trick-or-(3)\_\_\_\_\_.

**Dipper** Dude, really? You're a little old for this, man. Sorry.

**Trickster** But wait, I – *(Door slams)*

**Mabel** Why'd you close the door?

**Dipper** I told you, Mabel, I'm just not feeling it tonight. *(Fake coughs)*

**Mabel** I think a little (4)\_\_\_\_\_ -or-treating will make you feel better.

**Dipper** I'm not trick-or-treating!

*Knocking on door again.*

**Dipper** *(Opens door)* Look man, just go to another house! *(Slams door)*

**Mabel** Dipper! Where's your Summerween (5)\_\_\_\_\_ ?

*Knocking on door.*

**Dipper** I'm not getting that.

**Mabel** Well I am! *(Opens door)* I apologize for my brother, he came down with a case of the grumpy-grumps.

**Trickster** SILENCE! You have insulted me! For this you must pay... with your (6)\_\_\_\_\_.

**Mabel** Aww, what a cute little (7)\_\_\_\_\_! You're a funny guy, aren't you?

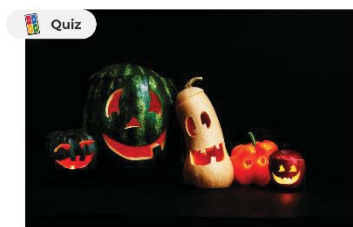
**Trickster** (*Enters the Shack*) Funny, am I?

Виконання вправи завершується індивідуальною перевіркою вставлених слів за ключами і фронтальним обговоренням можливих варіантів перекладу національно-маркованої лексики.

Вправа 3.

**Мета:** сформувати соціокультурні знання (вияснення фонових знань учнів із використанням застосунку Kahoot). Гра на застосунку Kahoot розроблена самостійно та передбачає перевірку попереднього досвіду учнів та засвоєного під час уроку; групова робота.

**Інструкція:** *Now we will check your background knowledge about Halloween. Let's split into two groups and play Kahoot. You need to discuss the question in quiz together and then choose the right answer. There are nine questions. (<https://create.kahoot.it/share/halloween/b37c5ac8-0965-465b-afaa-fab27df2c4f3>)*



Jack-o-lantern is defined as a main Halloween symbol. What vegetable is used for creating it?



20



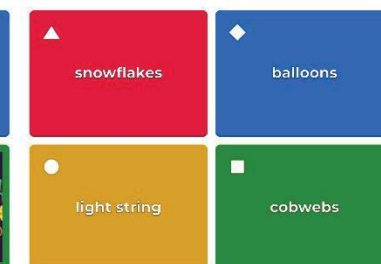
Which symbol is not typical for Halloween?



19



People decorate their houses at Halloween with:



20

Завершуємо визначенням переможців.

Отже, іноземну мову необхідно вчити у призмі культури, що можливо забезпечити формуючи лінгвосоціокультурну компетентність. Ця компетентність передбачає готовність мовця до якісного спілкування із представником іншої культури. Ефективним засобом для розвитку лінгвосоціокультурної компетентності в учнів середньої школи є перегляд автентичних відеоматеріалів, а саме – мультиплікаційних фільмів та серіалів. Нами розроблено комплекс ефективних вправ для навчання мови і культури, а відтак – для формування лінгвосоціокультурної компетентності із використанням автентичного мультиплікаційного серіалу «Гравіті Фолз».

## ЛІТЕРАТУРА

1. Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика : підручник, колектив авторів під кер. С. Ю. Ніколаєвої (Київ : Ленвіт, 2013), 590.
2. Трикашна Юлія Іванівна «Формування англомовної соціокультурної компетентності у майбутніх філологів з використанням автентичного художнього фільму» (Дис. канд. пед. наук, Київ, 2017), 389.

3. Чемоніна Л. В. «Мультфільми як мультимедійний засіб розвитку зв'язного мовлення учнів початкової школи» *Science, Research, Development: 28* : матеріали міжнарод. наук.-практ. конф., (Баку, 29–30 квітня 2020 р.). – Краків, 2020: 34–35.

**Фаб'ян Н. Я.**

група мСОАМ–11 (Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка)  
*Науковий керівник – канд. пед. наук, доцент Левчик Н. С.*

## **AUTONOMOUS LEARNING AND THE METHODOLOGICAL BASIS FOR ITS DEVELOPMENT**

In the field of foreign language learning and teaching the importance of supporting students in becoming more autonomous has become one of the most prominent issues. The majority of theorists, researchers and methodologists have been emphasizing the need for making learners capable of taking responsibility for their own learning. Autonomy is currently viewed as a prerequisite for success in language learning.

Moreover, the insights modern realises and system of school education are enhanced by the increasing use of distance learning alongside classroom-based language learning in so-called blended learning, together with growing opportunities for online language learning. Developments in new technologies and demand for flexible learning opportunities to suit changing social and economic circumstances have driven this shift in provision. As a result, divisions between distance learning and more traditional classroom based programmes are disappearing, but this change also brings with it the potential need for adjustments on the part of the learner in the process of developing a suitable mode of teaching meeting these environments of necessity that require learners to make choices and decisions, exercising their capacity for autonomy. It is natural that autonomy and L2 proficiency and digital literacy act as attractor states within modern learning system.

The learner autonomy in teaching foreign languages has been investigated in the works by native and foreign scholars, W. Littlewood, D. Nunan, A. Scharle and A. Szabó, P. Benson, H. Long, E. Park, R. Hiemstra, D. Little, H. Holec, O. Leontiev, E. Markova, O. Polat, G. Prigin, S. Bodnar, O. Gumankova, O. Mychailova, S. Lobachova, T. Tambovkin, O. Tarnopolsky, etc. However, despite the fact that in the last twenty years the topic of autonomous foreign language learning is in the centre of scientific research and discussion, many problems of forming the autonomy remain not fully explored. In the first place, recent advances in Internet and computer technology can no longer be ignored and they appear to be perfectly suited to promote learner independence.

In the process of analysing scientific sources we have defined that the widespread recognition of the importance of autonomy in language education has often concealed the fact that there is little consensus as to its definition found [3, p. 4]. Such terms as self-instruction, self-direction, self-directed learning or individualization are all found in the literature and, although they entail various degrees of autonomy, they are sometimes used in the same sense. One of the first and at the same time extremely influential and most frequently cited definitions was proposed by Henry Holec who describes it as “the ability to take charge of one’s own learning” [4, p. 3]. Even though this definition covers all the major aspects of language learning in which responsibility can be shifted from the teacher to the learner, other scholars are not completely in agreement with such an approach. D. Little’s definition [5, p. 4], for example, takes into consideration the role of control over the cognitive processes involved in effective self-management of the learning process and P. Benson defines autonomy as “the capacity to take control of one’s own learning” [2, p. 46]. The latter emphasizes another important component of autonomous learning which is giving students the opportunity to take control of their own learning and to determine the content of